

Despre păsările sălbatice

Culegere de texte literare

Selecția textelor a fost realizată încât această culegere să cuprindă cât mai multe păsări sălbatică care sunt mai des întâlnite în mediul înconjurător. Pentru fiecare specie de pasăre sunt sugerate și alte texte literare adecvate, care pot fi folosite din diverse surse bibliografice.

Aceasta culegere este destinată elevilor din învățământul preșcolar, scolare și liceale, care doresc să contribuie la înțelegerea și aprecierea păsărilor sălbatică din mediul înconjurător.

ISBN 978-606-2330-83-8

Editura Tehno-Art

Barza	
Barza, de Passionaria Stoicescu	4
Bufnița	
Bufnița, de Eugen Jianu	4
Codobatura	
Codobaturi, de Passionaria Stoicescu	5
Corbul	
Legenda corbului, după Simion Florea Marian	6
Cioara	
Puii de cioară, după Simion Florea Marian	7
Coțofana (țarca)	
Țarca, după Simion Florea Marian	10
Coțofana-hoțofana, de Passionaria Stoicescu	11
Cucul	
Cucul și puii săi, de Eugen Jianu	12
Ciocănitarea (ghionoaia)	
Ciocănitarea, de Eugen Jianu	14
Ciocârlia	
Cântecul ciocârliei, cântec popular	15
Gaița	
Pățania gaiței, de Eugen Jianu	16
Graurul	
Grauri, de Passionaria Stoicescu	18
Lebăda	
Singuraticii, de Emil Gărleanu	18
Pițigoiul	
Bunicul dă cu împrumut pițigoilor micuți, de Eugen Jianu	19
Privighetoarea	
Cântecul privighetorii, de Eugen Jianu	21
Privighetoarea, după Simion Florea Marian	22
Prepelieța (pitpalacul)	
Legenda prepelieței, după Simion Florea Marian	24

Pupăza, Passionaria Stoicescu	25
Rață	
Povestea cuiburilor din stuful, Eugen Jianu	26
Rândunica	
Cuibul rândunelelor, Eugen Jianu	29
Stăncuță	
Învățătura stăncuțelor, Eugen Jianu	32
Sticletele	
Ce mi-a spus sticletele, Eugen Jianu	33
Sticletele, Passionaria Stoicescu	35
Vrabia	
Vrăbioiul cenușiu, Lia Dracopol Fudulu	36
Vulturul	
Vulturul de stâncă, Eugen Jianu	38
Legenda vulturului, după I.I.Mirea	39
Penajul păsărilor	
Cine are cele mai frumoase și mai arătoase pene?, Eugen Jianu	39
Despre cântecul păsărilor	42
Ghicitori despre păsări sălbaticice	44
Bibliografie	46
1. Mariano Lanza, I. Mirea, Ornithologia populară română, Bucuresti, 1923. Tipografia lui R. Eckhardt, 1883.	
2. Stefanescu, Passionaria, Cele mai născute păsări din România, Bucuresti, 1921. Auri, găngăură, Editura Universul Familiei, Bucuresti, 1996.	
3. Toaderi, Lev, Povestiri, Editura Tineretului, Bucuresti, 1971.	
4. Tolstoi Lev, Povestiri, Editura Ion Creangă, Bucuresti, 1971.	
5. Tolstoi, Lev, Furnica și păsările, Editura Creangă, Bucuresti, 1971.	
6. Trancă, Dumitru, Zeci de povestiri și legende românești, Bucuresti, 1971.	
7. Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
8. Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
9. * * * Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
10. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
11. * * * Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
12. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
13. Popa, Petru, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
14. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
15. * * * Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
16. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
17. * * * Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
18. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
19. * * * Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
20. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
21. * * * Călinescu, Ion, Legende și povestiri românești, Bucuresti, 1971.	
22. * * * Vlăduțanu, Dragos, Cărțile de jocuri și jocurile de copii, Bucuresti, 1988.	
23. * * * Legendă desenată de Gheorghe Măruță, B-dul 21 Decembrie nr. 146 Cluj-Napoca Tel.: 413871 Fax: 413883	
24. * * * Programa activităților de creație și dezvoltare în școală și în grădiniță de copii, Ediția V&F Integral, București, 2002.	

Lucrarea executată la

Imprimeria „ARDEALUL” Cluj

B-dul 21 Decembrie nr. 146 Cluj-Napoca

Tel.: 413871 Fax: 413883

Com. nr. 70101/2007

Editor: Daniela
Reducitor: Ionuț
Colaborator: Nelu
Tehnoredactor:
Corector: Munteanu
Barza-i mare strengăriță
Peste baltă, țipă, saltă,
Scormonește, răscolește
După broaște, după pește
Și se plimbă și se schimbă
Pe-un picior, pe alt picior...
Vezi, de aceea nici n-o dor!
Cuib își face sus pe case
Din răchitele pletoase
Și, când scoate și ea pui
Îl hrănește și îi crește
Cum nu sunt ai nimănui.
Cu picioare
De fuioare
Și cu ciocul de piron
Barza-i mare strengăriță,
Parcă-ar fi o școlăriță
Care joacă la șotron!

Sugestii de texte literare:

Pleacă berzele, de Georgeta Rusu

Legenda berzei

Bufoiuță

de Eugen Jianu

S-a întunecat de-a binelea. Pădurea pare adormită. Aproape toate păsările ei s-au culcat vârându-și ciocul sub aripă. Pe creanga cea groasă a stejarului a poposit o pasăre mare, ciudată la înfațisare, înfotolită în pene pestrițe. Are un cap mare, un cioc galben coroiat, cu doi ochi mari, galbeni și iscuditori și sticlinți în noapte, cu niște smocuri de pene pe lângă cap, semănând parcă cu două urechi.

- Uhuu-uhuhuhuu - dă ea glas, vestind pădurarii că a început vremea ei. Niciodată nu iese afară din ascunziș și nu pleacă la vânătoare fără a da de știre pădurii.

Păi asta e bufoiuță! Oricât ai căuta-o ziua, n-ai s-o găsești. Stă

ascunsă în te miri ce scorbură adâncă. Nu-i prea place lumina. Ochii ei nu pot vedea pe lumină. Clipesc într-una. Dar cum se întunecă, își lasă ascunzișul și pleacă să vâneze șoareci, gângăni. Nu-i vorbă, dacă poate, pune gheara și pe vreun pui de iepure.

Zboară fără pic de larmă drept pe deasupra copacilor pădurii ori pe deasupra câmpiei și cum vede ceva în iarba cade ca fulgerul peste pradă. Toată noaptea umblă încocoace și-ncolo.

Cum se ivesc zorile și prinde a se lumina, sloboade iar glas: Uhu-uhuhu-huhu. Semn că s-a gătat vremea ei și că se duce să se culce în scorbură.

Sugestii de texte literare:

Ceasornicul nopții, de Ionel Pop

Bufnița, de Evgheni Cearușin

Huhurezul, de Passionaria Stoicescu

Bufniță, de Dumitru Trancă

Codobaturi

de Passionaria Stoicescu

Zbârrr! Pe-un legănuș de mladă;
vor să zboare, vor să șadă?
Bat cu coada spre pământ
parcă pentru-a-și face vânt.
Poate-n viață păsărească
vor să se aerisească
sau când coada-și balansează,
poate-n felul lor dansează...
Numele cine le-a dat
după asta s-a luat:
“coada-bate” ne-ncetă!
Zbârrr! Pe iarba din cărare;
vor să șadă, vor să zboare?
Le privești și nu te saturi...
Cum le cheamă? Co-do-ba-turi!

“Codobaturi iuți ca focul,

Tot bătând din cozi,

Măturără-n clipă locul

Și făcur-o bătătură,

Și ce horă mai făcüră

Ca la voievozi!” (Nunta în codru, de George Coșbuc)

Legenda corbului

[...] dând Noe drumul corbului din corabie, ca să-i aducă de știre cum se află prin lume, fiind vârfurile munților ivite afară din apă și fiind pe ele corpuri de vite pierite și mâncând el hoiturile cele aflate, a uitat cu totul să se mai întoarcă îndărăpt și să vestească lui Noe ce se află pe-afară. Deci, după ce a ieșit Noe din corabie, se zice că întâlnind el pre corb și întrebându-l de ce nu s-a întors să-i spuie cum se află prin lume, să-i fi răspuns corbul că el de aceea nu s-a înturnat, pentru că s-a dat de-a mâncat la hoituri.

Atunci Noe, mâniindu-se pe el, l-a blestemat zicându-i:

- De hoituri să nu te mai saturi și numai hoiturile să fie bucata ta cea mai bună, și din orișice depărtare să-ți miroase hoiturile, ca să le poți afla pentru ca să-ți aduci aminte de mine!

De-aicea vine apoi, după credința poporului, că aceste păsări vintresc cine știe de unde hoitul și tot din cauza blestemului lui Noe, nutrețul de căpitenie* al corbilor îl formează hoiturile.

Iară ca să nu se înmulțească corbii ca alte păsări, să nu poată scoate mulți pui, tot după ce a încetat potopul și s-au așezat apele, i-a blestemat Noe ca să se ouă în luna lui decembrie și să clocească până în luna lui Faur. Deci de-atunci și până în ziua de astăzi se ouă corbii totdeauna în luna lui decembrie și clocesc până în luna lui Faur. Iară în luna lui Faur, după spusa poporului, nici un fel de ouă nu sunt aşa de tari, ca ouăle de corb, când e gerul mai cumplit, când crapă și lemnele de frig, atunci zboară corbii de pe ouă, lăsându-le să crape de ger, și când văd că ouăle sunt bine crăpate, se duc apoi la ele și scoțându-și puii din găoci, caută mai departe de ei.

De aicea apoi, de la această credință, zic românilor când e gerul mai mare în luna lui Faur: “acuma or fi crăpat ouăle corbului”, sau

“aşa e de frig de crapă ouăle corbului”.

Dacă Noe nu l-ar fi blestemat pe corb să-şi clocească ouăle din luna lui decemvrie și până în luna lui Faur, și să-i iasă puii din găoci, numai atunci când i se vor crăpa ouăle de ger, ci ar fi rămas să clocească vara ca și alte păsări, atunci ar fi așa de mulți corbi, că oamenii n-ar fi în stare să se apere de ei.

De asemenea se crede că această pasare când i-a dat Noe drumul din corabie, trebuie să fi aflat numai vârful munților, căci corbii arareori trec prin sate. De altminteri până și în ziua de astăzi petrec corbii numai pe vârfurile munților și a stâncilor.

(După Simion Florea Marian – *Ornitologia poporană română, II*)

de căpitenie=de căpetenie - de frunte, principal, fundamental.

Sugestii de texte literare:

Care-i corb și care-i cioară?, de Ionel Pop

Cuibul corbului, de Eugen Jianu

Corbul și puii lui, de Lev Tolstoi

Proverbe:

“E frig de crapă ouăle corbului.”

Puii de cioară

A fost odată o cioară, care nu mai avea nicicând parte de puii săi, căci în tot anul venea uliul și-i mâncă.

Nu o dată își frământa biata cioară capul: cum ar putea face ca să aibă și ea pui ca alte păsări?... Unde să-și scoată puii, unde să-i crească și cum să-i ferească ca să-i poată scăpa de uliu?... Cugetă ea ce cugetă: cum ar face și ce ar drege ca să-scoată mai bine la capăt, dar degeaba, mintea îi sta locului!... În urma urmelor însă, după multă frământare și bătaie de cap, îi plesni prin minte că dacă se va încumetri cu uliul, care totdeauna îi mănâncă puii, acesta, ca și cumătru, va avea atâta obraz pe lângă nas și nu-i va mai mâncă puii. Deci întâlnindu-se ea într-o zi cu uliul și luându-se cu dânsul de vorbă, îi zise să se încumetrească cu dânsa.

- Bine! îi răspunse uliul, mă încumetresc bucuros.